

'Jaap Reedijk maakt als kind de oorlog mee. Hij kan zich hiervan nog flarden herinneren. Zoals het bombardement op Rotterdam, de steeds wisselende logés in huis, mensen die op zoek waren naar voedsel en de Duitse soldaten die in hun woning waren ingekwartierd. Dit is zijn verhaal.

"Je kunt beter met elkaar praten dan tegen elkaar vecht"

#75jaarvrijheidzh

Bakkerszoon Jaap Reedijk (1933) uit Geervliet is nog geen zeven jaar oud als de oorlog uitbreekt. 'Mijn vader zei: "Nu is het oorlog", maar de eerste dagen merkten we daar eigenlijk niks van. Tot aan het bombardement op Rotterdam. Dat konden we zien vanaf het platte dak van ons huis. Boven de stad hingen allemaal rookpluimen en in de verte hoorden we ontploffingen. Daardoor kwam de oorlog ineens een heel stuk dichterbij. Natuurlijk waren we bang, want we wisten niet wat ons te wachten stond. De eerste zondag van de oorlog zaten we in onze voorkamer die uitkeek op het Dorpsplein. Mijn vader zei: "Als de Duitsers komen, dan verstoppen we ons achter de bank." We dachten dat ze op alles en iedereen zouden schieten. Alleen die Duitse soldaten kwamen helemaal niet.

Bakkerij

In ons dorp is in de oorlog niet zoveel gebeurd, er viel voor de Duitsers gewoon niets te halen. Wel werd tussen Heenvliet en Geervliet een afweergeschut geplaatst en we zagen 's nachts de zoeklichten de hemel afspuren. Naarmate de oorlog langer duurde, kwamen steeds meer Rotterdamers naar ons dorp op zoek naar voedsel. Zoals Rigardus Rijnhout, ook wel bekend als de Reus van Rotterdam, samen met zijn vader. Omdat mijn vader een bakkerij had, was er genoeg te eten. Hij hielp de mensen waar hij kon. De nood in de stad was hoog en soms werd wel honderd gulden voor een brood geboden. Maar mijn vader liet iedereen gewoon de gangbare prijs betalen, toen 28 cent per brood. Het ongeloof en de blijdschap was dan vaak van de gezichten van de mensen af te lezen.

Logees

In die tijd logeerden altijd mensen bij ons in huis. Zoals Jan Menses, de zoon van een Rotterdamse politieagent. Hij was van mijn leeftijd en we werden goede vrienden. En ik kan me ook een nicht herinneren die met haar gezin kwam logeren en een neef uit Den Haag met zijn verloofde. Ons huis was vrij groot en daarom werden ook vaak Duitse soldaten bij ons ingekwartierd, meestal de wat hogere pieten. Het was natuurlijk best vreemd om met de vijand onder één dak te wonen. Toch deden

mijn ouders altijd zo normaal mogelijk tegen hen. Mijn ouders waren heel gelovig en daarom ook heel vergevingsgezind. Vergeet niet dat wij toen nog niets wisten van alle verschrikkingen die in de concentratiekampen plaatsvonden. En wij hadden ook geen honger of gebrek aan voedsel.

Vissen

Ik weet nog dat mijn moeder zich een keer tegenover twee bij ons ingekwartierde Duitse soldaten beklaagde dat er door de oorlog bijna geen verse vis meer was te krijgen. De soldaten beloofden voor verse vis te zorgen en ze hielden woord. Ik ging met hen mee om te laten zien waar veel vis in het water zat en met alleen een schepnet gingen we op pad. Eenmaal op de plek van bestemming aangekomen, moest ik achter het dijke op de grond gaan liggen. Ik vond het een vreemde manier van vissen, maar goed. Vervolgens haalde een van de soldaten een ovale metalen bal tevoorschijn, rommelde daar wat aan, gooide hem in het water en kwam vervolgens snel naast me liggen. Het bleek een handgranaat te zijn, een eitje, en enorme waterzuil steeg omhoog. Er kwamen zoveel dode vissen boven drijven, dat we twee dagen lang vis konden eten.'

Kerstavond 1944

Een van de avonden die Jaap nog heel helder voor ogen staat, is kerstavond 1944. 'Het vroer die avond dat het kraakte en er waaide een ijzige oostenwind. We zaten in een warme huiskamer, de ramen zorgvuldig verduisterd met zwart papier. Het was stil in huis, onze radio was al een tijd geleden door de Duitsers in beslag genomen. Ik lag op de grond voor de kachel een boek te lezen en moest denken aan mijn broer Maarten, die tewerk was gesteld in Duitsland, en vroeg mij af of hij ook bij een warme kachel zou zitten. Er was dat jaar geen kerstboom in huis, geen kaarsjes of lichtjes. Niets wees erop dat het de volgende dag Kerstmis zou zijn. Er werd hard op de achterdeur geklopt. Mijn vader opende de deur en daar stond een man van de gemeente met twee Duitse soldaten. Ze hadden een belangrijke mededeling: "Wij komen uw schuur vorderen om de paarden te stallen en u moet de vijf oppassers van deze dieren ook onderbrengen. Bevel is bevel....". Samen met mijn vader reed ik onze bakkerswagen en de karos uit de schuur naar buiten. Er werd stro neergelegd en de paarden kregen een warme stal. Even later zaten de vijf Duitse soldaten bij ons in de huiskamer. De vermoeidheid was in hun ogen te lezen. Ook zij wisten dat het een dag later Kerstmis

zou zijn en moesten deze doorbrengen ver weg van hun geliefden en hun thuis. Bovendien wisten ze dat ze de oorlog verloren hadden, het zuiden van Nederland was immers al bevrijd.

Stille Nacht

Ze waren zichtbaar blij en dankbaar dat ze samen met ons in die warme huiskamer mochten verblijven. Ze hadden snoepjes, koeken en schnaps bij zich en overall lagen wapens en koppels met kogels. Maar het waren wel onze vijanden en in het begin heerste er een sfeer van wantrouwen en argwaan. De Duitsers hadden ons land nu eenmaal veel aangedaan. Maar mijn moeder dacht aan haar eigen zoon, ver weg in een vreemd land en hoopte dat hij daar ook een beetje warmte van een moeder zou ontvangen. Dus schonk ze ook koffie in voor de vijf jonge soldaten. Op dat moment veranderde er ook iets bij hen. Een van de soldaten had een accordeon bij zich en vroeg of hij iets mocht spelen. Het werd Stille Nacht, Heilige Nacht en wij zongen allemaal mee. Die avond zal ik nooit vergeten, het ontroert me nog steeds. Al vond mijn vader de schnaps van 40% alcohol niet te drinken.

Canadezen

Van de oorlog zelf kregen we in Geervliet dus niet zo veel mee. Het voedsel was schaars, maar wel voldoende. We hadden in elk geval geen honger. We gingen gewoon naar school en speelden in de polder. Al was op de achtergrond wel altijd een soort dreiging voelbaar. Ik zal dan ook nooit vergeten dat de eerste Canadezen op hun tank het dorp inreden. Toen ervaarde ik echt een geluksgevoel, een gevoel van vrijheid. Dan realiseer je je dat we toch behoorlijk in onze vrijheid beperkt waren al die jaren.

Praten

Zelf denk ik, en dat hoop ik natuurlijk ook, ook dat er steeds minder oorlog gevoerd gaat worden. Dat heeft ook met de ontwikkeling van de mensen te maken. Wij weten inmiddels dat je beter met elkaar kunt praten dan tegen elkaar kunt vechten. Ik hoop dat dat besef tot iedereen in de wereld doordringt. Vrijheid is onbetaalbaar. We leven in een land waar we alles kunnen zeggen en doen wat we willen. Dat is toch fantastisch? Ik zou ook niet in een ander land willen wonen, het is nergens beter dan hier.'

